

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Bonæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

possit, ut sciat, num sua jurisdictio super negotio confirmato, sit fundata, necne: quemadmodum Iudex à quo appellatum, cognoscere potest, num appellatio frivola sit, necne, ut sciat, num ei deferre debeat, licet ipsimet causæ appellationis se immiscere non possit.

4 Not. II. Si manifestum sit, confirmationem etiam in forma speciali vitio obreptionis laborare, contra illam pronuntiari potest etiam ab inferiore; tamen enim clausula, *ex certa scientia*, videatur excludere præsumptionem subreptionis, ea tamen præsumptio cessat, si contrarium manifestum sit. Imò verò si particulares circumstantiæ facti adsint, quas Superior probabiliter ignorasse præsumitur: vel si eas non ignorasset, tunc specificè expressurus fuisse (eò quòd vel stylus Curia, vel lex specialis talem expressionem requirat, ut in *cap. ult. ut lit. pend.*) tali casu maior est præsumptio pro subreptione, iuxta ea, quæ dixi cap. præcedente.

5 Ita tamen, ut, si res dubia sit in utramque partem adversus confirmationem & rem confirmatam, inferior Iudex absq; Sedis Apostolicæ mandato non decernat, ut in hoc cap. dicitur, & notavit *Alexand. hic n. 2.*

CAPITVLVM III.

Bonæ.

PARAPHRASIS.

Lis fuit inter Caium & Titium, quam Papa Iudicibus delegavit; ij pro Caio sententiam dixerunt, quare Titius appellavit ad Papam, sed Iudices, appellatione non obstante, sententiam executioni mandârunt, cum autem Titius quantocyùs iter arriperet ad Sedem Apostolicam, literas impetraturus, pro retractatione sententiæ, Caius cum præveniens ab eadem Sede rescriptum confirmatorium promulgatæ sententiæ priùs obtinuit, in quo nullâ mentio fiebat appellationis. Quare dubitatum fuit, obtentæ num literæ à Caio præiudi-

cent literis postea à Titio impetratis, an vice versâ?

Respondit Cœlestinus III. Quòd literæ posteriores prævalere debeant primis; sin autem literis prioribus mentio facta sit appellationis, tunc non obstante, quòd in secundis literis generalis clausula erat, *nullis priùs dantis literis veritati ac iustitiæ præiudicantibus*, tunc primæ literæ vigorem habeant, donec de iniquitate sententiæ cognitum fuerit; secus autem est; si in posterioribus mentio specialis fiat, de literis confirmationis priùs impetratis.

S V M M A R I V M.

1. In impetratione rescripti posterioris, opus non est mentionem facere rescripti priùs impetrati, si illud irritum sit, aut per exceptionem elidi possit.
2. Clausula generalis addita rescripto ad iudices delegatos super causa appellationis: non obstantibus prioribus literis, si veritati aut iustitiæ præiudicet, non tollit confirmatorias lita priùs sententiæ. Quis sit germanus sensus huius Capituli alias obscuri.
3. In dubio is intellectus Canonis præferri debet, qui ad titulum pertinet, sub quo Canon est positus.

Notandi. I. In impetratione rescripti posterioris opus non est mentionem facere rescripti priùs impetrati, si illud irritum sit, aut per exceptionem elidi possit. Ita *Glossa in cap. Ex tenore. 16. verb. negotio. de rescript. Abb. num. 2.* & sumitur ex hoc capit. nam Titius impetravit literas Iudiciales super revocatione executionis sententiæ, quæ facta fuit post appellationem, nullâ mentione factâ literarum, quæ priùs à Caio obtentæ erant super confirmatione sententiæ, & tamen literæ Titij posteriores validæ iudicantur, eò quòd literæ priores subreptitiæ fuerint. qua de re videri potest *Glossa in c. Super. 20. verb. literas. de rescript.*

Ratio

CAPITVLVM IV.

Cùm dilectæ.

PARAPHRASIS.

Cùm Abbatissa Gardevenfis & sorores petivissent ab Innoc. III. privilegia sua, quod ob vetustatem consumerentur, renovari: Papa mandavit 4. Episcopis, & totidem Abbatibus, ut ea diligenter inspecta & transumpta (quia propter viarum distantiam originalia mittere securum non erat) ipsi sub sigillis suis transmitterent, quod cùm factum esset, volebat Pontifex privilegia innovare, sed opposuerunt se Canonici quidam, eò quòd Hildesheimensis Ecclesia amplius 100. annis in possessione Monasterij eius esset. quamobrem Papa innovationem distulit, & Iudicibus delegatis mandavit, ut ad locum idoneum se conferentes, citatis partibus, super ea recognoscerent. Verùm ab his pars una Ecclesie Hildesheimensis ad Sedem Apostolicam appellavit, postea dicta Abbatissa iterum petivit privilegia sui Monasterij innovari, sed pars adversaria postulavit causam viris discretis committi, qui testes producendos feciperent ad reprobanda privilegia Monasterij, & probandam præscriptionem Ecclesie Hildesheimensis. Pontifex autem perpendens, civili jure statutum esse, si periculum sit, ne veritas occultetur, & probatio eius deficiat, ut etiam, lite non contestatâ, testes valetudinarij, senes, & alij recipiantur, de quibus causa rationalis adest timendi, ideo ejusdem æquitatis ratione judicavit, privilegia illa, quia nimia vetustate consumpta erant, & non in pergameno, sed in papyro conscripta, innovanda esse, ita tamen, ut ex hac innovatione nullum jus novum Monasterio acquiratur, sed, si quod antea habuit, per innovationem conservetur. Caterùm, quia

f f f f 2 Mq-

Ratio est, quia universim loquendo literæ ideo ob taciturnitatem veri vitiantur, quia si Princeps cognitam habuisset circumstantiam, aut qualitatem, quæ dissimulatur, rescriptum non dedisset, vel non tali modo dedisset; sin autem ponas, priores literas ob aliquem defectum fuisse irritas aut infirmas, tunc ijs non obstantibus Princeps posteriores literas dedisset; ergo. Qua simili ratione literæ impetratæ pro confirmatione sententiæ censentur validæ, licet impetratæ sint post appellationem, nullâ eius factâ mentione, si ponas, appellationem fuisse irritam, aut desertam, aut ei renuntiatam, sicuti *Alexand.* notat *hic n. 6.* Quia taciturnitas seu dissimulatio veri, non vitiat rescriptum eius rei, quæ si fuisset expressa, nihilominus rescriptum tale datum fuisset, sicuti docui *in sit. c. Super.*

2 Nota II. Clausula generalis addita rescripto ad Iudices delegatos super causa appellationis, *non obstantibus prioribus literis*, si veritati aut justitiæ præiudicet, non tollit literas confirmatorias latæ prius sententiæ. Veruntamen cùm ex in forma tantum communi datæ sint, earum vigor manet in suspenso; si enim Iudices delegati super appellatione, decernant, rectè iudicatum, & malè appellatum, tunc confirmata manebit sententia. Sin verò decernant, malè iudicatum, & bene appellatum, tunc corruente sententiâ, corrumpit etiam confirmatio eius, iuxta ea quæ dixi *in cit. cap. h. sit.*

3 Atque hanc esse germanam huius Capituli, alioquin obscuri, explicationem, colligit *Glossa hic ex Rubr.* siquidem in dubio is intellectus Canonis præferri debet, qui ad titulum pertinet, sub quo positus est Canon; qua ratione *Gloss. in cap. Tibi. verb. certo. de rescript. in 6.* ostendit, quòd executor beneficiæ delegatam jurisdictionem habet, quia de eo agitur sub titulo de officio Iudicis delegati.

cap. Si super. 9. de offic. deleg. in 6.

of: (+): 20

